

ОРГАНІЗАЦІЯ СКЛАДСЬКОГО ОБЛІКУ ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ЛІСОВОГО ГОСПОДАРСТВА

(Представлено к.е.н., доц. Пасемко Г.М.)

Висвітлено особливості організації бухгалтерського обліку готової продукції на підприємствах лісового господарства. Внесено пропозиції щодо вдосконалення документального оформлення надходжень і відпуску готової продукції з метою формування достовірної інформації про оцінку готової продукції для прийняття управлінських рішень.

Ключові слова: готова продукція; первинні документи; оцінка готової продукції в бухгалтерському обліку.

Постановка проблеми. Функціонування підприємств в умовах ринку зумовлює трансформацію підходів до якості бухгалтерської інформації, необхідної для прийняття рішень управлінським персоналом. Це зумовлює необхідність удосконалення організації та методики бухгалтерського обліку готової продукції як основи інформаційного забезпечення управління заготівельною, виробничою та збутовою діяльністю.

Аналіз основних досліджень і публікацій. Дослідженням питання організації і ведення бухгалтерського обліку готової продукції займалися вчені: Атамас П.Й., Заокіпна Н.С., Слюсарчук Л., Сук Л.К., Ткаченко П.Т., Юнчак Г.Г. та ін. Водночас, потребують подальших досліджень проблемні питання, пов'язані з удосконаленням організації бухгалтерського обліку готової продукції та порядку розкриття інформації про неї на різних стадіях господарських процесів, враховуючи тривалість операційного циклу та керуючись системним підходом.

Метою статті є дослідження організаційних і методичних положень бухгалтерського обліку готової продукції на підприємстві, а також розробка практичних рекомендацій з їх удосконалення.

Викладення основного матеріалу. Готова продукція – це продукція, що повністю закінчена обробкою на даному підприємстві, пройшла всі стадії технічного випробування, відповідає технічним умовам і стандартам, не потребує подальшої обробки на цьому підприємстві і здана на склад [1].

Методологічною основою формування в бухгалтерському обліку інформації про готову продукцію є П(С)БО 9 «Запаси». Згідно з п.6 даного стандарту, готова продукція – це продукція виготовлена на підприємстві, призначена для продажу і відповідає технічним та якісним характеристикам, передбаченим договором або іншим нормативно-правовим актом [3].

Бухгалтерський облік готової продукції повинен забезпечити контроль за виконанням завдань з випуску продукції згідно договірного асортименту на всіх стадіях її руху; зберіганням за обсягом, асортиментом та якістю (в місцях складування та в дорозі); своєчасною випискою документів на відвантаження; поданням розрахункових документів продавцям і контроль за здійсненням платежів;

використанням матеріальних цінностей і фінансових ресурсів за допомогою складання планових і фактичних калькуляцій собівартості продукції [6].

Аналітичний облік приймання та випуску готової продукції ведеться на підставі прибуткових і видаткових документів. Якщо облік готової продукції ведеться за обліковими цінами, то в кінці звітної періоду, після визначення фактичної собівартості готової продукції, записи з випуску та відвантаження коригуються на суму відхилень фактичної собівартості від її вартості за обліковими цінами шляхом їх співставлення. Від'ємна сума відхилень відображається методом «червоного сторно», додатна – звичайним записом.

Для синтетичного обліку готової продукції призначено активний рахунок № 26 “Готова продукція”. На дебеті цього рахунку відображається надходження готової продукції власного виробництва на склад за фактичною виробничою собівартістю. На кредиті - відпуск готової продукції за фактичною виробничою собівартістю. Залишок є тільки дебетовим і показує фактичну виробничу собівартість готової продукції на кінець звітної періоду.

Готова продукція обліковується на підприємствах за місяцями її зберігання й окремими видами у встановлених одиницях виміру: натуральних (характеризують кількість, обсяг і вагу продукції відповідно до їх фізичних властивостей, використовують для кількісного обліку готових виробів); умовно-натуральних (показники, необхідні для одержання узагальнених показників з обліку однорідної продукції).

На складі в облікових регістрах (картках, відомостях, сальдових відомостях. Оборотних відомостях або Книзі складського обліку) готова продукція обліковується у кількісному вираженні.

Кількісний облік готової продукції за її видами та місяцями зберігання може бути організований декількома способами: 1) в сортових картках складського обліку; 2) без картковим способом.

У картках або Книгах складського обліку здійснюються записи про надходження та відпуск готової продукції та щоденно виводяться її залишки.

При створенні повністю автоматизованих складів облік готової продукції в традиційній картковій формі не ведеться, а необхідні для управління дані отримують як інформацію за запитами. Картки замінюються оперативними машинограмами залишків і руху готової продукції за кожним найменуванням і видом.

У кінці місяця, за даними аналітичного обліку витрат на виробництво, визначається фактична собівартість готової продукції. Ціна проставляється на підставі номенклатури-цінника, наявність якого є однією з важливих умов організації обліку готової продукції.

За умови використання сучасних комп'ютерних технологій в бухгалтерському обліку, крім номенклатури-цінника, розробляється комплекс довідників продукції, яка обкладається та не обкладається різними видами податків, довідники середньоквартальної та середньорічної собівартості, платників і вантажоодержувачів. У вигляді довідників формалізуються і способи визначення суми рахунку за продукцію, відвантажену на внутрішній ринок та на експорт. У довідниках зазначається найменування виробу, коди видів товарної продукції, виробу та змінні параметри (ціна, собівартість, ставки податків тощо). Усі ці дані записують на машинний носій інформації та використовують для оперативного управління запасами продукції і для

складання відповідної внутрішньої бухгалтерської звітності [7].

При цьому облік готової продукції ведеться без застосування узагальнюючих документів, виняток становить формування оборотно-сальдової відомості за рахунком 26 "Готова продукція". Цей документ характеризує інформацію щодо оборотів і залишків готової продукції. Однак цього недостатньо, тому вважаємо за доцільне на підставі первинних документів складати реєстри документів з реалізації готової продукції. Реєстри необхідно формувати за напрямками реалізації, видами продукції, покупцями та замовниками. Щоденне заповнення цих реєстрів дасть змогу здійснювати оперативний контроль за реалізацією продукції, застосуванням цін та їх змінами, надходженням виручки [4].

У зв'язку з цим, пропонуємо відкрити до рахунку 26 "Готова продукція" два субрахунки:

- 261 "Готова продукція за обліковими цінами";

- 262 "Відхилення фактичної виробничої собівартості готової продукції від облікових цін".

Необхідність виокремлення зазначених субрахунків пояснюється тим, що в аналітичному обліку можливе відображення готової продукції за обліковими цінами, а надходження та відпуск готової продукції в синтетичному обліку – за фактичною виробничою собівартістю; при цьому облікові записи в системі розрахунків можуть бути різними.

Щоб позбутися розбіжностей в оцінці готової продукції, необхідно визначити відхилення від фактичною й умовною вартістю продукції після формування калькуляції та скласти виправні проводки (Дт 26 "Готова продукція" Кт 23 "Виробництво") у разі, коли фактична собівартість готової продукції перевищує умовну вартість, або сторнувати у такий запис, якщо фактична собівартість виявляється меншою від умовної вартості.

Надходження та склад готової продукції пропонуємо відображати записом:

- ДТ 261 "Готова продукція за обліковими цінами";

- Кт 23 "Виробництво".

Одночасно потрібно відобразити суму відхилень, яка виникає між фактичною виробничою собівартістю готової продукції та її вартістю за обліковими цінами. Якщо фактична собівартість готової продукції виявиться вищою, ніж її вартість за обліковими цінами, то додатково слід сформувані запис: Дт 261 "Готова продукція за обліковими цінами", Кт 262 "Відхилення фактичної виробничої собівартості готової продукції від облікових цін". При від'ємному значенні відхилення між фактичною виробничою собівартістю готової продукції та її вартістю за обліковими цінами запис на рахунках обліку буде зворотнім: Дт 262 "Відхилення фактичної виробничої собівартості готової продукції від облікових цін", Кт 261 "Готова продукція за обліковими цінами".

Висновки. Організація облікового процесу готової продукції на підприємстві – це сукупність дій зі створення цілісної системи бухгалтерського обліку, підтримання і підвищення рівня її організованості, функціонування якої спрямоване на забезпечення інформаційних потреб користувачів облікової інформації, включаючи вибір форм організації та формування матеріального й інформаційного забезпечення облікового процесу. Для удосконалення організації обліку готової продукції пропонуємо відкрити до рахунку 26 "Готова продукція" два субрахунки:

261 "Готова продукція за обліковими цінами" та 262 "Відхилення фактичної виробничої собівартості готової продукції від облікових цін".

Список використаної літератури:

1. Атамас П.Й. Бухгалтерський облік у галузях економіки: [2-ге вид.]/ П.Й. Атамас. - К.: ЦУЛ, 2010. - 392с.
2. Бухгалтерський облік у документах: навч. посіб./ за ред Ткаченка П.Т. - К.: Кондор, 2012. – 428 с.
3. Запаси: Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 / Затверджено Наказом Міністерства України від 20.10.1999 № 246. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://buhgalter911.com>.
4. Заокірна Н.С. Удосконалення обліку готової продукції та її реалізація [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://intkonf.org>.
5. Сук Л.К. Організація бухгалтерського обліку: Підручник / Л.К. Сук. – К.: Каравела, 2011. – 624 с.
6. Слюсарчук Л. Облік готової продукції та її реалізації // Л. Слюсарчук // Вісник податкової служби України. 2010. – № 29.- С.42.
7. Юнчак Г.Г. Удосконалення обліку готової продукції та її реалізації [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rusnauka.com>.

References:

1. Atamas, P.Yu. (2010). *Bukhhalters'kyj oblik u haluziakh ekonomiky* [Accounting in economy], Kiev, TSUL, 392 p.
2. Tkachenko, P. T. (2012). *Bukhhalters'kyj oblik u dokumentakh: navch. Posib* [Accounting documents: teach. guidances], Kiev, Condor, 428 p.
3. Ministry of Finance of Ukraine (1999). Regulation (Standard) 9 "Inventories", available at: <http://buhgalter911.com>. (Accessed 13 October 2016).
4. Zaokirna, N. S. Improving accounting of finished goods and its implementation. Available at: <http://intkonf.org>. (Accessed 10 October 2016).
5. Suk, L. K. *Orhanizatsiia bukhalters'koho obliku: Pidruchnyk*. [Accounting organization: Textbook]. Kiev, Caravel, 624 p.
6. Slyusarchuk, L. (2010). *Oblik hotovoi produktsii ta ii realizatsii* [Accounting for the finished product and its implementation]. *Visnyk podatkovoi sluzhby Ukrainy* [Journal of Tax Service of Ukraine], no. 29, pp. 42.
7. Yunchak, G. G. Improving accounting of finished goods and its implementation. Available at: <http://www.rusnauka.com>. (Accessed 10 October 2016).

ГАРАНЖА Наталія Дмитрівна – магістр Житомирського національного агроекологічного університету, спеціальність «Облік і оподаткування».

Наукові інтереси:

- обліково-методичні аспекти бухгалтерського обліку готової продукції на підприємствах лісового господарства